

mange forskellige Værker, men jeg har aldrig nogen Sinde mødt den Opfattelse, som det ærede Medlem har lagt for Dagen ved denne Lejlighed. Og jeg kan kun sige, at naar man ikke vil erkende, at England tydeligt og klart gennem Noten af 31. Juli 1914 har lagt for Dagen, hvad det forstod som sin Opfattelse af Kravet om en effektiv Neutralitet — ja, saa finder jeg det ørkesløst at fortsætte Diskussionen.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Pürschel har Ordet for en kort Bemærkning.

Pürschel: Det ærede Medlem Hr. P. Munch sagde, at det var den radikale Regerings bestemte Mening, at den ikke vilde lade sig drive ind i Krigen, hverken paa den ene eller den anden Side, men det fremgaar jo af en Udtalelse, som Udenrigsministeren fremsatte, og som er citeret i Militærkommissionens Beretning, at han var ganske klar over, at hvis vi ikke udlagde Minerne, vilde Tyskerne udlægge dem, med deraf følgende Neutralitetskrænkelse, og det fremgaar af det ærede Medlems egne Udtalelser, at man i saa Fald maatte regne med, at Danmark ikke kunde undgaa at komme med i Krigen. Naar man havde den Opfattelse, og naar man under ingen Omstændigheder, hverken paa den ene eller den anden Side, vilde lade sig drive ind i Krigen, kunde man overhovedet ikke paa nogen Maade udtrykke dette slettere end ved at telegrafere til Tyskland, at man vilde under ingen Omstændigheder slutte sig til Tysklands Modstandere.

Udenrigsministeren (Moltke): Jeg vil gerne sige til det ærede Medlem Hr. Brorsen, at jeg naturligvis stadig er villig til at besvare det Spørgsmaal, han flere Gange har rettet til mig, men at de Herrer ikke med Rette kan forlange, at jeg skal give dem netop det Svar, som passer dem, hvorimod jeg anser det for min Ret og min Pligt at give det Svar, som dækker min Opfattelse. I den Henseende kan jeg henvise til de tidligere Svar, jeg har givet.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. P. Munch har Ordet for en kort Bemærkning.

P. Munch: Det ærede Medlem Hr. Pürschel sagde, at naar vi ikke vilde lade os drive ind i Krigen, havde det faaet det slettest mulige Udtryk i Erklæringen overfor Tyskland om, at vi under ingen Omstændigheder vilde stille os som Tysklands Modstandere. Tværtimod, det fik det bedst

mulige Udtryk derigennem, og det fik det Udtryk, som netop var paakrævet, fordi der i Tyskland paa det Tidspunkt næredes den Opfattelse, som det ærede Medlem Hr. H. P. Hanssen (Nørremølle) med Rette har henvist til her i Dag, at Danmark vilde stille sig som Tysklands Modstander, naar Krigens Øjeblik kom. Stemningerne i Danmark fra den foregaaende Tid, Diskussionen om vort Militærvæsen herhjemme, hele den Maade, hvorpaa mangt og meget var taget her, i Forbindelse med de Stemninger, som naturligt maatte bestaa i Tyskland som Følge af det tyske Overgreb overfor Danmark i 1864, alt dette havde skabt denne Stemning, og derfor var det overfor Tyskland, der var Brug for paa det Tidspunkt at optræde med de mest afgørende Erklæringer, beroligende enhver Tanke i Tyskland om, at Danmark skulde stille sig blandt Tysklands Modstandere. Det er en selv-sagt Ting, at hvis der havde været mindste Tvivl i England, som havde fremkaldt et tilsvarende Spørgsmaal fra engelsk Side, vilde England have faaet nøjagtig det samme Svar (Afbrydelse), ja, Svaret, at vi under ingen Omstændigheder vilde stille os som Englands Modstandere; jeg tror, de ærede Medlemmer uden Overanstrengelse vil kunne forstaa det. Og maa jeg dertil føje, at naar det ærede Medlem saa mente, at Mineudlægningen var en daarlig Vej til at sikre, at Danmark ikke kom ind i Krigen, saa blev de paagældende Miner netop udlagt ud fra den Overbevisning, at Danmark vilde blive berørt af Krigsbegivenhederne eller i hvert Fald være alvorligt udsat derfor, hvis den danske Regering ikke tog Beslutningen om Udlæggelsen. Men dette, at Danmark vilde blive alvorlig berørt af Krigsbegivenhederne, var ikke ensbetydende med, at Danmark erklærede sig for Part i Krigen, som Modstander af den ene og Forbundsstælle af den anden. Det var vor fast gennemførte Politik at holde os udenfor enhver saadan Mulighed, og jeg tror, det vilde være nyttigere, om vi i Stedet for nu at benytte disse Ting paa den Maade, som man synes tilbøjelig til, erkendte Værdien af, at det lykkedes gennem denne Politik at holde Danmark udenfor.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Pürschel har Ordet for en kort Bemærkning.

Pürschel: Ja, disse Formaninger rammer mig aldeles ikke — aldeles ikke. Naar det ærede Medlem siger, at man vilde